

Dagen "H"

In een notendop

In 1957 was bij een referendum een groot deel van de Zweedse bevolking tegen het van links, rechts gaan rijden om op een lijn te komen met de rest van Europa. Begin jaren 60 besloot de toenmalige regering alsnog het rechts rijden in te gaan voeren. Een speciaal overheidsorgaan werd opgestart en een uitgebreide 'awareness campagne' ging lopen. Tot aan het moment waarop in 1967 iedereen van links rechts moest gaan rijden waren er uitingen op TV en radio en stonden kranten bol van deze enorme verandering. Niet alleen technisch een grote stap (denk maar eens aan het stoppen van bussen en de verkeersborden) maar ook voor de Zweden een enorme aanpassing. Het rechts rijden moest al tussen de oren zitten voordat er ook maar iemand rechts ging rijden en dat terwijl 90% tegen was!

Het werd een groot succes. Op 10 september 1967 om 4:50 uur 's morgens stopt alle verkeer en om 5 uur rijdt iedereen zonder noemenswaardige problemen rechts. Dit kan alleen als de hele campagne zeer succesvol is geweest. In een radiofragment uit 1967 doet een verslaggever verslag van deze verandering: "Dagen H". De H staat voor höger. Höger betekent rechts.

Voorgeschiedenis

Het eerste besluit om aan de rechterkant van de weg te rijden in Zweden stamt al uit 1718. In het jaar 1734 werd echter de Vänstertrafik (Zweeds voor linksverkeer) ingevoerd. Toen de auto opkwam bleef men aan de linkerkant van de weg rijden. Desondanks werd er vooral in auto's gereden met het stuur ook aan de linkerkant. Een verklaring hiervoor was dat het op de veelal smalle wegen belangrijk was de zijkant van de weg in de gaten te houden om niet van de weg af te raken. Dit zorgde echter wel voor veel aanrijdingen op de veel voorkomende tweebaanswegen doordat het zicht op de andere weghelft minder goed was.

Aanleiding

Toen in de 20e eeuw het verkeer internationaliseerde ontstond er verwarring bij de grensovergangen met de buurlanden van Zweden. In Noorwegen en Finland werd namelijk wel aan de rechterkant van de weg gereden. Omdat de problemen steeds groter werden werd er besloten een referendum te houden over het onderwerp. In deze volksraadpleging op 10 oktober 1955 stemde 82,9% van de Zweden tegen het rijden aan de rechterkant van de weg, terwijl 15,5% van de kiezers vond dat er wel wat moest veranderen.

Awareness Campaign en voorbereiding

Ondanks het afwijzen van rechtsverkeer door het Zweedse volk besloot de Riksdag, het Zweedse parlement, op 10 mei 1963 tot het invoeren van het rechts rijden. Er werd besloten om Dagen H plaats te laten vinden op zondag 3 september 1967. Behalve het versimpelen van de grensovergangen gaven experts ook als reden dat het rijden veiliger zou worden. Auto's met het stuur aan de linkerkant hebben namelijk een beter zicht op de weg als er aan de rechterkant gereden wordt. In 1963 werd de Statens Högtrafikkommission (HTK, Staatscommissie voor Rechtsverkeer) opgericht om de hele omzetting in goede banen te leiden.

Toen *Dagen H* dichterbij kwam werden bij elk kruispunt extra verkeerslichten geplaatst, verpakt in zwart plastic. Op *Dagen H* moest al het zwarte plastic verwijderd worden. Ook werd er nieuwe witte wegmarkering aangebracht, in plaats van de gele markering die tot die datum in Zweden gebruikt werd.

De verandering

Op de dag zelf werd het voor al het verkeer wat niet noodzakelijk was verboden om op de weg te komen tussen 1 uur 's nachts en 6 uur 's ochtends. De voertuigen die wel op de weg waren moesten speciale regels volgen. Om kwart voor 5 in de ochtend moest al het verkeer in Zweden stilstaan. Na vijf minuten te hebben gewacht moest men voorzichtig het voertuig naar de rechterkant van de weg verplaatsen. Daar moesten men weer stilstaan, totdat om 5 uur de weg weer vrijgegeven werd.

In de grotere steden was het natuurlijk onmogelijk om binnen zo'n korte tijd alle benodigde veranderingen door te voeren. In Stockholm en Malmö duurde het verbod op verkeer van zaterdag 10 uur 's ochtends tot zondag 3 uur 's middags. Enkele andere steden hadden een verkeersverbod van zaterdag 3 uur 's middags tot de volgende dag op hetzelfde tijdstip. Vooral wegen waar eenrichtingsverkeer was leverden problemen op, omdat bijvoorbeeld bushaltes verplaatst moesten worden naar de andere kant van de weg. In Göteborg werden alle bussen (met de deuren aan de verkeerde kant) geëxporteerd naar Pakistan en Kenia.

In een poging om zoveel mogelijk mensen thuis te laten blijven werd er tijdens dit weekend een grote televisieshow uitgezonden, waarin veel bekende en minder bekende artiesten optraden. De show boekte recordkijkcijfers en voor een aantal artiesten betekende dit een doorbraak, onder andere voor de latere ABBA-zangeres Anni-Frid Lyngstad.

Gevolgen / succes

Alle Zweedse voertuigen moesten hun koplampen voor linksverkeer laten vervangen voor lichten voor rechtsverkeer. De koplampen waren een van de redenen voor de *Riksdag* om *Dagen H* niet langer uit te stellen. De meeste voertuigen in Zweden hadden op dat moment goedkope ronde standaardkoplampen. In West-Europa was echter een trend aan de gang om over te stappen op duurdere koplampen die per merk verschillen. Wanneer deze trend zou overwaaien naar Zweden zouden de kosten voor *Dagen H* veel groter worden en daarom kon er beter nu gewisseld gaan worden, nu het nog niet zo duur was.

Op de maandag na *Dagen H* werden er 125 verkeersongelukken gemeld in Zweden, terwijl in de voorafgaande maandagen dit aantal steeds tussen de 130 en 198 lag. De eerstvolgende tijd bleef deze vermindering van verkeersongelukken aanhouden. Dit lag echter vooral aan het voorzichtige rijden van de Zweden, die langzamerhand moesten wennen aan de nieuwe verkeersregels. Binnen twee jaar lag het aantal verkeersongelukken weer op het niveau van voor *Dagen H*.

Dagen "H"

In een notendop

In 1957 was bij een referendum een groot deel van de Zweedse bevolking tegen het van links, rechts gaan rijden om op een lijn te komen met de rest van Europa. Begin jaren 60 besloot de toenmalige regering alsnog het rechts rijden in te gaan voeren. Een speciaal overheidsorgaan werd opgestart en een uitgebreide 'awareness campagne' ging lopen. Tot aan het moment waarop in 1967 iedereen van links rechts moest gaan rijden waren er uitingen op TV en radio en stonden kranten bol van deze enorme verandering. Niet alleen technisch een grote stap (denk maar eens aan het stoppen van bussen en de verkeersborden) maar ook voor de Zweden een enorme aanpassing. Het rechts rijden moest al tussen de oren zitten voordat er ook maar iemand rechts ging rijden en dat terwijl 90% tegen was!

Het werd een groot succes. Op 10 september 1967 om 4:50 uur 's morgens stopt alle verkeer en om 5 uur rijdt iedereen zonder noemenswaardige problemen rechts. Dit kan alleen als de hele campagne zeer succesvol is geweest. In een radiofragment uit 1967 doet een verslaggever verslag van deze verandering: "Dagen H". De H staat voor höger. Höger betekent rechts.

Voorgeschiedenis

Het eerste besluit om aan de rechterkant van de weg te rijden in Zweden stamt al uit 1718. In het jaar 1734 werd echter de Vänstertrafik (Zweeds voor linksverkeer) ingevoerd. Toen de auto opkwam bleef men aan de linkerkant van de weg rijden. Desondanks werd er vooral in auto's gereden met het stuur ook aan de linkerkant. Een verklaring hiervoor was dat het op de veelal smalle wegen belangrijk was de zijkant van de weg in de gaten te houden om niet van de weg af te raken. Dit zorgde echter wel voor veel aanrijdingen op de veel voorkomende tweebaanswegen doordat het zicht op de andere weghelft minder goed was.

Aanleiding

Toen in de 20e eeuw het verkeer internationaliseerde ontstond er verwarring bij de grensovergangen met de buurlanden van Zweden. In Noorwegen en Finland werd namelijk wel aan de rechterkant van de weg gereden. Omdat de problemen steeds groter werden werd er besloten een referendum te houden over het onderwerp. In deze volksraadpleging op 10 oktober 1955 stemde 82,9% van de Zweden tegen het rijden aan de rechterkant van de weg, terwijl 15,5% van de kiezers vond dat er wel wat moest veranderen.

Awareness Campaign en voorbereiding

Ondanks het afwijzen van rechtsverkeer door het Zweedse volk besloot de Riksdag, het Zweedse parlement, op 10 mei 1963 tot het invoeren van het rechts rijden. Er werd besloten om Dagen H plaats te laten vinden op zondag 3 september 1967. Behalve het versimpelen van de grensovergangen gaven experts ook als reden dat het rijden veiliger zou worden. Auto's met het stuur aan de linkerkant hebben namelijk een beter zicht op de weg als er aan de rechterkant gereden wordt. In 1963 werd de Statens Högtrafikkommission (HTK, Staatscommissie voor Rechtsverkeer) opgericht om de hele omzetting in goede banen te leiden.

Toen *Dagen H* dichterbij kwam werden bij elk kruispunt extra verkeerslichten geplaatst, verpakt in zwart plastic. Op *Dagen H* moest al het zwarte plastic verwijderd worden. Ook werd er nieuwe witte wegmarkering aangebracht, in plaats van de gele markering die tot die datum in Zweden gebruikt werd.

De verandering

Op de dag zelf werd het voor al het verkeer wat niet noodzakelijk was verboden om op de weg te komen tussen 1 uur 's nachts en 6 uur 's ochtends. De voertuigen die wel op de weg waren moesten speciale regels volgen. Om kwart voor 5 in de ochtend moest al het verkeer in Zweden stilstaan. Na vijf minuten te hebben gewacht moest men voorzichtig het voertuig naar de rechterkant van de weg verplaatsen. Daar moesten men weer stilstaan, totdat om 5 uur de weg weer vrijgegeven werd.

In de grotere steden was het natuurlijk onmogelijk om binnen zo'n korte tijd alle benodigde veranderingen door te voeren. In Stockholm en Malmö duurde het verbod op verkeer van zaterdag 10 uur 's ochtends tot zondag 3 uur 's middags. Enkele andere steden hadden een verkeersverbod van zaterdag 3 uur 's middags tot de volgende dag op hetzelfde tijdstip. Vooral wegen waar eenrichtingsverkeer was leverden problemen op, omdat bijvoorbeeld bushaltes verplaatst moesten worden naar de andere kant van de weg. In Göteborg werden alle bussen (met de deuren aan de verkeerde kant) geëxporteerd naar Pakistan en Kenia.

In een poging om zoveel mogelijk mensen thuis te laten blijven werd er tijdens dit weekend een grote televisieshow uitgezonden, waarin veel bekende en minder bekende artiesten optraden. De show boekte recordkijkcijfers en voor een aantal artiesten betekende dit een doorbraak, onder andere voor de latere ABBA-zangeres Anni-Frid Lyngstad.

Gevolgen / succes

Alle Zweedse voertuigen moesten hun koplampen voor linksverkeer laten vervangen voor lichten voor rechtsverkeer. De koplampen waren een van de redenen voor de *Riksdag* om *Dagen H* niet langer uit te stellen. De meeste voertuigen in Zweden hadden op dat moment goedkope ronde standaardkoplampen. In West-Europa was echter een trend aan de gang om over te stappen op duurdere koplampen die per merk verschillen. Wanneer deze trend zou overwaaien naar Zweden zouden de kosten voor *Dagen H* veel groter worden en daarom kon er beter nu gewisseld gaan worden, nu het nog niet zo duur was.

Op de maandag na *Dagen H* werden er 125 verkeersongelukken gemeld in Zweden, terwijl in de voorafgaande maandagen dit aantal steeds tussen de 130 en 198 lag. De eerstvolgende tijd bleef deze vermindering van verkeersongelukken aanhouden. Dit lag echter vooral aan het voorzichtige rijden van de Zweden, die langzamerhand moesten wennen aan de nieuwe verkeersregels. Binnen twee jaar lag het aantal verkeersongelukken weer op het niveau van voor *Dagen H*.